

## บทที่ 2

### สังคม วัฒนธรรมและการพิจารณาปัญหาอาชญากรรม

ความแตกต่างในบริเวณวัฒนธรรมในพื้นที่โลกมีมากมาย บางเผ่าพันธุ์ที่แยกอยู่โดดเดี่ยวไม่รู้หนังสือ จะมีความสงบสุขไม่มีความรุนแรงในสังคม ในขณะที่กลุ่มสังคมอื่น ๆ จะมีปัญหาการฝ่าฝืนกฎหมายมาตรฐานของพฤติกรรม ทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้อง ได้สืบทอดมายังคนรุ่นต่อ ๆ มา บริเวณวัฒนธรรมส่วนมากมีอาชญากรรมรุนแรงแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ยังมีความแตกต่างใน อายุ เพศ เชื้อชาติ ซึ่งมีผลต่ออัตราอาชญากรรมทั้งสิ้น ความแตกต่างในอัตราอาชญากรรมจากพื้นที่หนึ่ง ๆ เป็นการท้าทายเพื่อให้เกิดความคิดที่จะอธิบายสิ่งเหล่านั้น อัตราอาชญากรรมจะแตกต่างกันในแต่ละสังคม หรือแม้ในระหว่างสังคมหนึ่ง ๆ ความแตกต่างก็มีเช่นกัน Ferri ได้รายงานว่อาชญากรรมประเภทฆ่าคนมีความแตกต่างกันในแต่ละเมือง

อาชญากรรมรุนแรงจะมีเพิ่มขึ้นตามขนาดของชุมชนที่ขยายใหญ่ขึ้น การขยายเมือง การมีการสื่อสารคมนาคมไปสู่ชนบท กระทั่งชนบทกลายเป็นเมืองทำให้อัตราความแตกต่างของอาชญากรรมระหว่างเมืองและชนบทลดลง อาชญากรรมจำนวนมากในเมืองอาจเป็นผลจากการอพยพเข้ามาอยู่ และอาจมีการประกอบอาชญากรรมในหมู่ผู้อพยพเข้ามาอยู่ใหม่เนื่องจากปรับตัวไม่ได้

อาชญากรรมมีแนวโน้มที่จะอพยพไปสู่ถิ่นที่มีอาชญากรรมอยู่แล้วซึ่งถิ่นเหล่านี้อาจเป็นเมืองชนบท หรือที่ใด ๆ ก็เป็นไปได้ บางชุมชนที่ขาดองค์การที่จะเชื่อมความเกี่ยวโยงของคนในเขตซึ่งกันและกัน จะเป็นถิ่นที่มีอาชญากรรมสูง หรือบางถิ่นอาจจะน้อยก็เป็นไปได้ รูปแบบของอาชญากรรมบางอย่างจะมีในชนบทและบางอย่างมีอยู่เฉพาะในเขตเมือง

ความพยายามที่จะศึกษาพฤติกรรมอาชญากรรมโดยพิจารณาปัจจัยตัวกำหนดต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการศึกษา มีอย่างมากมาย วิธีการหนึ่งคือการศึกษาสถาบันพื้นฐานทางสังคม สถาบันเหล่านี้ ได้แก่ ครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ศาสนา สันทนาการ สถาบันเหล่านี้เป็นการจัดระเบียบเพื่อการอยู่รอด สนองความต้องการความจำเป็นของสังคม แต่ละสถาบันเน้นถึงพฤติกรรมที่กระทำร่วมกัน ของกลุ่มแต่ละประเภท

## สถาบันครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สมาชิกของสังคมมีส่วนผูกพันใกล้ชิด ครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมที่สมาชิกเหล่านั้นได้แสดงออก ไม่มีเด็กคนใดประพฤติผิดฝ่าฝืนกฎหมายมาตั้งแต่เกิด ครอบครัวถือเป็นหน่วยทางสังคมหน่วยแรกที่มีผลต่อทิศทางที่เด็กเหล่านั้นจะได้รับและแสดงออก อาจเป็นด้วยเหตุนี้การค้นคว้าอาชญาวิทยาและนักวิชาการในศตวรรษนี้โดยเฉพาะ ค.ศ. 1930 เรื่อยมาได้เน้นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมและเด็กผู้กระทำผิดและสภาพครอบครัวแบบต่าง ๆ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูเด็กเหล่านั้น

ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กให้ดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกต้องตามครรลองของสังคม ในการเลี้ยงดูเด็กนี้ไม่มีศาสตร์แขนงใดที่จะกล่าวถึงการเลี้ยงดูเด็กให้ดีได้อย่างแน่นอน ขึ้นกับสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคน งานเลี้ยงดูเด็กในสมัยก่อนเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันจะค่อนข้างง่ายกว่า ในสมัยก่อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนเป็นแบบง่าย ๆ วัฒนธรรมของสังคมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงเกิดความแน่นอนและความมั่นคงซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกลักษณะของเด็กโดยปราศจากความยากลำบาก และไม่มี ความขัดแย้งโดยที่สังคมสมัยใหม่เกิดความยากลำบากที่จะฝึกเด็กให้มีความมั่นคง บิดามารดาอยู่ในสังคมที่มีปัญหาการขัดแย้ง สภาพโรงเรียน ครู และวัฒนธรรมอื่น ๆ จะเป็นผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อบุตร ในสถานการณ์เช่นนี้ความกดดันเกิดขึ้นมากมาย เช่น ในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายจะเป็นความยากลำบากของบิดามารดาที่ไม่สามารถหาวัฒนธรรมมาสนับสนุนข้ออ้างของตนได้หรือมีผลกระทบต่อระบบนโยบายภายในครอบครัวได้ง่าย เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงแน่นอนเหล่านี้จะมีผลต่อความเชื่อฟังที่เด็กจะมีผลต่อบิดามารดา บิดามารดาพบปัญหาการควบคุมดูแลเด็กยิ่งไปกว่านั้นความเชื่อฟัง การควบคุม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียง เกียรติของบิดามารดา และมีผลต่อชุมชนและสังคมในที่สุด ความยากจน ลักษณะเสรีวิทยา การแข่งขัน ความสามารถ ภาษาและสถานภาพทางสังคมของบิดามารดา เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นผู้ซึ่งเด็กนั้นยอมรับ อาจทำลายเกียรติภูมิ ความเป็นบิดามารดา ซึ่งเป็นผลถึงแบบแผนพฤติกรรมในครอบครัวนั้นไว้ประสิทธิภาพ (ดู David C. Cottong, "The Dilemma of the Parent as a Culture Bearer" Social Case Work, 36 : 302 - 306, July, 1955)

ครอบครัวซึ่งผู้กระทำผิดอยู่มักจะมีสภาพ ดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมอาชญากรรม, ฝ่าฝืนศีลธรรม ดิดสุรา
2. ขาดบิดา หรือ มารดา หรือทั้งบิดามารดา โดยเป็นผลจากการตายหรือการหย่าร้าง
3. ขาดการควบคุมจากบิดามารดา เนื่องจากความพิการ ป่วย

4. ครอบครัวขาดความอบอุ่น อันเนื่องจากถูกรอบงำโดยคนใดคนหนึ่งในครอบครัว อัจฉาวิชา ถูกทอดทิ้ง หรือสภาพครอบครัวที่มีคนจำนวนมากหรือขาดการสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

5. ความแตกต่างในเชื้อชาติ ศาสนา หรือมาตรฐานทั่วไปในการดำเนินชีวิตบ้าน อุปการะเด็ก

6. ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ เช่นการว่างงาน รายได้ไม่พอใช้จ่าย มารดาออกไป ทำงานนอกบ้าน

สภาพครอบครัวมาตรฐาน ซึ่งจะทำให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ จะประกอบด้วยคุณลักษณะ คือ

1. สภาพความเป็นบิดามารดา หมายถึงการแสดงบทบาทของแต่ละบุคคลอย่างถูกต้อง และเหมาะสมเพื่อการยอมรับของเด็ก

2. ความต้องการ หมายถึงความรักความอบอุ่นตลอดจนการเลี้ยงดูให้เป็นปกติสุข

3. ขนาด ขนาดของครอบครัวจะต้องเหมาะสมตรงกับฐานะความเป็นอยู่ของแต่ละ ครอบครัวนั้น ๆ

4. ความเป็นระเบียบ เพื่อให้รู้จักกติกาภายในครอบครัวและเป็นการเรียนรู้เพื่อเข้า สังคม

5. ที่ปรึกษาแนะนำ บิดามารดาจะต้องทำหน้าที่นี้โดยสมบูรณ์ให้ความเป็นเพื่อน และช่วยแนะนำสั่งสอนไปพร้อม ๆ กัน

### สถาบันเศรษฐกิจ

จากการศึกษามากมายได้เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมและความยากจน สภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ประเด็นที่ควรพิจารณา

1. คนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำจะประกอบอาชญากรรมมากกว่าคนที่อยู่ใน สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง

2. อัตราอาชญากรรมเพิ่มขึ้นเมื่อภาวะความยากจนมีมากขึ้นในช่วงระยะเศรษฐกิจ ตกต่ำ

จากประเด็นที่กล่าวนี้จึงได้มีการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและอาชญากรรม ซึ่งพอสรุป ได้ว่า

1. การศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาชญากร ได้ชี้ถึงว่ากลุ่มที่สถานภาพ ทางเศรษฐกิจต่ำประกอบอาชญากรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง





## ค่านิยม บรรทัดฐานและปัญหาอาชญากรรม

มนุษย์ในฐานะผู้สร้างและวางรูปแบบบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม การเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานและค่านิยมเหล่านี้ได้กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น พฤติกรรมอาชญากรรมถูกมองว่าเป็นผลของปัญหาต่าง ๆ ที่รวมกันเข้าด้วยกันในสังคม รวมทั้งปัญหาในการอบรมขัดเกลาบุคคล รูปแบบของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นเงื่อนไขในการขาดเหตุผล ถ้ากล่าวอย่างการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลแล้ว อาชญากรรม หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งประสบความสำเร็จในการหาหนทางเลือกมาตรฐานจริยธรรม ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ

ความคิดรวบยอดที่เรียกว่า “มนุษย์” ซึ่งมองมนุษย์เป็นมนุษย์ผู้ซึ่งต้องการรางวัลหลีกเลี่ยงการลงโทษ และปรารถนาที่จะชนะ มนุษย์เพียงผู้เดียวไม่สามารถพิจารณาเลือกการกระทำ การแตกแยกจากระเบียบของสังคมที่วางไว้ บุคคลสำนึกตนอยู่เสมอ ความต้องการเป็นสมาชิกของสังคม ความสามารถที่จะเลือกกระทำ จึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์

สังคมวิทยาพยายามแสวงหาความหมายและวางรากฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมและมนุษย์ บุคคลให้ความหมายของตัวเองและการหาสิ่งซึ่งแสดงตนโดยมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและขึ้นกับการควบคุมตนเอง และเช่นกันการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการของการค้นพบตนเอง

ความสามารถของบุคคลในการฝ่าฝืนระเบียบอธิบายได้โดยรูปแบบของการเบี่ยงเบนและพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ตีความเป็นความปรารถนาของบุคคลเพื่อพบจุดมุ่งหมาย การแสดงตนหรือพบความจริงความไม่พอใจในค่านิยมและบรรทัดฐานจะเป็นผลกระทบถึงกลุ่มผู้กระทำผิดโดยถูกมองหรือมีปฏิกิริยาว่าเป็นสิ่งอันไม่พึงปรารถนา การฝ่าฝืนกฎหมายเป็นสิ่งแสดงออกของการต่อต้านนโยบายและเงื่อนไข ซึ่งบุคคลเห็นว่าไม่ยุติธรรม พฤติกรรมซึ่งตีความว่าอาชญากรรมกระทำเพื่อบรรลุความปรารถนา

ความคิดรวบยอดที่เรียกว่า “มนุษย์” ขึ้นกับความสามารถของมนุษย์ในการหาเหตุผลและเลือกกระทำภายใต้การเปลี่ยนแปลงมากกว่าการคงอยู่ มนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมการปรับปรุงวัฒนธรรมขึ้นกับความสามารถของมนุษย์ การสร้างสรรคมีใช้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับทางเลือกสรรในประสบการณ์นั้น และการปรับปรุงใช้

โดยสรุป อาชญากรรมและการเบี่ยงเบนควรพิจารณาในแง่ปรากฏการณ์ที่เป็นปกติและคาดหวังได้ว่าอาจเกิดขึ้น อาชญากรรมและการเบี่ยงเบน เป็นผลสำคัญจากการเปลี่ยนแปลงสังคม รูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมหรือการเบี่ยงเบนในเวลาหนึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่นายยกย่อง Mill ได้เห็นว่า การมองมนุษย์นั้นขึ้นกับช่วงเวลาหนึ่ง ๆ สถานที่หนึ่ง ๆ เป็นสำคัญ

ความหมายของอาชญากรรมเข้าใจได้เมื่ออาชญากรและพฤติกรรมของเขาได้นำมาศึกษาโดยดูเรื่องราวในอดีต แต่การศึกษานั้นถ้ามุ่งถึงแต่อดีตอาจเกิดความผิดพลาดในปรากฏการณ์ใหม่ก็เป็นไปได้

นักสังคมวิทยาตระหนักดีว่า ความขัดแย้งในบรรทัดฐานที่บังคับใช้ในสมัยหนึ่ง ๆ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และเป็นปัญหาที่ยาก บรรทัดฐานบางประเภทมีการระบุไว้เจาะจง บางประเภทเปิดช่องให้สมาชิกในสังคมเลือกปฏิบัติ แม้ว่าบรรทัดฐานโดยทั่วไปจะกำหนดขอบเขตการบังคับไว้ แต่มักจะยอมให้สมาชิกปฏิบัติได้ในลักษณะต่าง ๆ กันและจะกำหนดข้อยกเว้นไว้ Broom และ Selznick ได้อ้างเหตุผลที่ทำให้คนเรามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานหรือกฎหมาย เนื่องจาก การปล่อยปละละเลยในการดูแลหรือบังคับใช้กฎเกณฑ์นั้น ๆ รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกที่ว่าบรรทัดฐานที่มีอยู่มีความสำคัญมากน้อยต่างกัน นอกจากนี้รู้ว่าการขัดแย้งกันในบรรทัดฐานถ้าปฏิบัติตามอย่างหนึ่งก็จะเป็นการละเมิดอีกอย่างหนึ่งก็เป็นไปได้ (L. Broom and P. Selznick, *Sociology*, ed. 5 : Row, Peterson and Co. pp. 55-56)

นอกจากนี้การกระทำผิดอาจเกิดขึ้นโดยที่บุคคลไม่ทราบว่าการกระทำนั้นผิดเป็นการละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐาน โดยเฉพาะในสังคมที่มีโครงสร้างซับซ้อนมีกฎหมายบังคับใช้อย่างมากมายจนสมาชิกไม่ทราบในเรื่องราวเหล่านั้น อาจเป็นผลเกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้นได้

การศึกษาบรรทัดฐานและปัญหาอาชญากรรม มีสาระอยู่ที่ระบบกฎเกณฑ์ เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายศาลทหาร กฎหรือข้อบังคับในองค์กร จริยธรรมของผู้ประกอบสัมมาชีพ หรืออยู่ที่ความเข้าใจร่วมกันในบรรทัดฐานของกลุ่ม ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านั้นเป็นการระบุว่าจะอะไรเป็นอาชญากรรมหรือความเบี่ยงเบน

ในแต่ละสังคมจะมีระบบค่านิยมที่สมาชิกยึดถือร่วมกันและเช่นกันจะมีสมาชิกที่ละเมิดบรรทัดฐานอันเกิดจากระบบค่านิยมก็มีอยู่ นักสังคมวิทยาเห็นว่า การปลุกฝังค่านิยมและอบรมขัดเกลาจากสังคมของตนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ แต่การละเมิดกฎเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มก็มีได้เช่นกัน การกระทำผิดหรือความเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้น นักวิชาการบางกลุ่มเห็นว่าไม่เป็นปัญหามากมาย ในขณะที่กลุ่มอื่นให้ความคิดว่า ผู้กระทำผิดละเมิดกฎเกณฑ์เพราะมีเหตุผลของตนเป็นข้อแก้ตัว เป็นแต่เพียงสิ่งที่จะทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบนั้นเกิดความรู้สึกสะดวกใจที่จะละเมิดกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม ค่านิยมและบรรทัดฐานที่สังคมได้วางไว้ เมื่อใดก็ตามถ้าได้มีการฝ่าฝืนปัญหาความเบี่ยงเบนย่อมเกิดขึ้นซึ่งอาจกระทบถึงคนหมู่มากในที่สุด

## อาชญากรรมและกฎหมาย

อาชญากรรมตามความหมายของกฎหมายมีความหมายกว้างมากถ้าจะถือความหมายของอาชญากรรมตามนัยแห่งกฎหมายโดยเคร่งครัดแล้ว การกระทำความผิดต่อกฎหมายใด ๆ ย่อมถือว่าเป็นการประกอบอาชญากรรมทั้งสิ้น เช่น การลักลอบเล่นการพนัน การฆ่าคน การฝ่าฝืนกฎจราจร ฯลฯ แต่การกระทำเหล่านี้มีความหนักเบาไม่เท่ากัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการกำหนดขอบเขตการลงโทษเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยทั่วไปความผิดตามกฎหมายอาญาแบ่งเป็นสองประเภท คือความผิดลหุโทษ และความผิดอุกฉกรรจ์

ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท อาจกล่าวได้ว่า ความผิดลหุโทษเป็นความผิดเล็กน้อยไม่ร้ายแรง ผู้กระทำผิดจะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้กระทำผิดประเภทอื่น โดยอาจได้รับการผ่อนผัน หรือเพียงโทษปรับ ส่วนการปฏิบัติของสังคมต่อผู้กระทำผิดประเภทนี้ก็ยังสามารรถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่สังคมยอมรับ

ความผิดอุกฉกรรจ์ ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ถึงลักษณะความผิด กรมตำรวจและกระทรวงมหาดไทยได้วางระเบียบการรายงานคดีอุกฉกรรจ์ไว้ คดีอุกฉกรรจ์ ได้แก่ “คดีอาญาที่มีการกระทำผิดในเรื่องประทุษร้ายต่อร่างกายจนถึงตาย หรือคดีที่มีการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในลักษณะของคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือเป็นคดีเหตุพิเศษ เป็นที่สนใจต่อส่วนรวม”

ส่วนกรณีเด็กประกอบอาชญากรรม สังคมจะยอมรับว่าเด็กเป็นเพียงผู้กระทำผิดกฎหมาย มิใช่เป็นอาชญากร การยอมรับสภาพการกระทำผิดของเด็ก ได้กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งผลของกฎหมายนี้ ก่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กกระทำผิดแตกต่างไปจากอาชญากร

การพิจารณาความหมายของอาชญากรรมตามนัยกฎหมาย มีประเด็นสำคัญอันเกี่ยวกับความผิด คือ การกระทำที่ผิดในตัวเอง กับการกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม ความแตกต่างของความผิดสองประเภทนี้ ได้แก่ การกระทำผิดที่เป็นความผิดในตัวเอง โดยถือว่าเป็นบาปและขัดต่อหลักศีลธรรมอย่างร้ายแรงในสังคม ความผิดประเภทนี้ ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าคนตาย ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ข่มขืน ฯลฯ ความผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม หมายถึง ลักษณะของความผิดที่ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมและผู้กระทำผิดไม่มีความประพฤติเป็นอาชญากร แม้ว่าจะขัดต่อสังคม แต่ไม่ถูกประณามว่าชั่วร้าย ได้แก่ การลักลอบเข้าเมือง การกักตุนสินค้า ฯลฯ





จารีตประเพณีมีบทบาทต่อการควบคุมสังคมอย่างยิ่งแต่การฝ่าฝืนจารีตประเพณีในบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องได้รับโทษทางบ้านเมือง เพียงแต่ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับการดำเนินคดีเตียนจากสังคม

ทั้งกฎหมายและจารีตประเพณีมีความสัมพันธ์กัน โดยมีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ความคล้ายคลึงที่มีอยู่ระหว่างกฎหมายและจารีตประเพณีได้แก่ การเป็นตัวกำหนดวิถีทางการแสดงออกถึงความประพฤติของสมาชิกของสังคม มีการควบคุมโดยมติมหาชน ส่วนความแตกต่างได้แก่ จารีตประเพณี จะจำกัดอยู่เฉพาะในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่กฎหมายมีสภาพบังคับใช้ทั่วประเทศและการบังคับใช้โดยกฎหมายจำเป็นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ตำรวจ

ศีลธรรม มีความหมายเป็นข้อห้ามมิให้ประพฤติชั่วและเป็นข้อพึงปฏิบัติในทางความดี ศีลธรรมเป็นระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อขจัดถึงความทุกข์ ความยุ่งยาก ความวุ่นวาย ไร้สาระสายในสังคม เป็นแนวทางการปฏิบัติตามหลักของสังคมเพื่อการเป็นคนดี ระดับศีลธรรมในจิตใจคนจะแตกต่างกันขึ้นกับการอบรมขัดเกลา ในบางครั้งการนำเอาศีลธรรมมาเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของบุคคลว่า ดี หรือ ชั่ว จึงเป็นเรื่องลำบาก การมีกฎหมายจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมเพื่อกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม เพื่อเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐาน ของสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีศีลธรรม ในบางครั้งมีข้อขัดแย้งระหว่างกฎหมายและศีลธรรมเกิดขึ้นโดยที่กฎหมายเน้นถึงการแสดงออกของพฤติกรรม แต่ศีลธรรมเป็นเรื่องของจิตใจ ในขณะที่กฎหมายเป็นข้อห้ามมิให้กระทำและเป็นการบังคับโดยรัฐ ส่วนศีลธรรมเป็นแต่เพียงข้อที่ควรละเว้นในการกระทำ ผู้ฝ่าฝืนจะถูกดำเนินจากสังคมเท่านั้น

ฉะนั้นเมื่ออาชญากรรมเป็นการกระทำผิดต่อกฎหมาย ซึ่งผู้กระทำผิดจะได้รับโทษพฤติกรรมอาชญากรรมจึงมีลักษณะการผิดในแง่กฎหมาย แต่ด้านศีลธรรมอาจไม่ผิดหรืออาจผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ส่วนพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม แต่ไม่ผิดกฎหมายจะไม่ถือเป็นอาชญากรรม

### อาชญากรรมและศาสนา

การศึกษาเนื้อหาของศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดย่อมมีหลักการหรือจุดมุ่งหมายที่จะสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี ละเว้นการกระทำชั่ว เพื่อให้คนเราดำรงชีวิตอยู่อย่างสงบสุข ศาสนาจึงเป็นบ่อเกิดแห่งศีลธรรม จรรยา ศาสนาจะทำให้ผู้ที่นับถือควบคุมหรือดำรงตนเองได้ด้วยสติสัมปชัญญะ โดยวิธีการสอน การอบรมทางศาสนา ทำให้คนเรารู้จักรับผิดชอบในความประพฤติของตนเอง ผู้มีศาสนาและเคารพอย่างแท้จริงย่อมเต็มใจที่จะละเว้นจากความชั่ว มีความละอายใจและเกรงกลัวต่อบาป เป็นคนที่มีจิตใจซื่อสัตย์ มีความเมตตา กรุณา มีจริยภาพสูง ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น ฉะนั้นเป็นการยอมรับกันได้ว่า อาชญากรรมกับศาสนามีความ

สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่น ตามหลักในศาสนาพุทธ การยึดหลักปฏิบัติตามบัญญัติ จะเห็นได้ว่า ศีล 5 นี้ เป็นข้อห้ามที่เป็นพื้นฐานไม่ให้คนประกอบอาชญากรรมทั้งนั้น เช่น

ห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์	คือ การป้องกันไม่ให้คนฆ่ากันตาย
ห้ามลักทรัพย์	ได้แก่ การห้ามไม่ให้คนประกอบอาชญากรรมประเภทการชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ในทรัพย์สิน สิ่งของที่ไม่ใช่ของตน
ห้ามประพฤตินิมนต์ในกาม	ในสังคมปัจจุบันจะเห็นว่าคดีอาชญากรรมที่เกิดจากการฆ่ากันโดยเจตนามีหลายคดีที่เกิดจากการเป็นชู้ หรือความหึงหวง
ห้ามพูดปด	คดีอาชญากรรมหลายคดีที่เริ่มต้นจากการทะเลาะวิวาทได้เกี่ยวกับ ทั้งนี้อาจเกิดจากการพูดปด กล่าวเท็จ อาจเป็นสาเหตุของความเข้าใจผิด เกิดการทะเลาะวิวาทและเป็นอาชญากร ในที่สุด
ห้ามดื่ม เครื่องดองของเมา	เพราะทำให้ขาดสติที่จะเป็นปัญหาต่อไปเนื่องจากขาดความไม่สำรวม มีคดีอาชญากรรมหลายประเภทที่อาชญากรมักจะดื่มสุราหรือของเมาต่าง ๆ เพื่อสร้างความกล้าให้กับตนเองก่อนจะทำผิด หรืออาจเกิดความประมาท ซึ่งเป็นสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรมขึ้น เช่นการขับรถชนคนตาย หรือฝ่าฝืนกฎจราจร

ศาสนาและศีลธรรม เป็นสิ่งจรรโลงให้สมาชิกของสังคมได้มีจิตใจสะอาดปราศจากการกระทำสิ่งชั่วร้าย ประกอบสัมมาอาชีพ ไม่คิดร้ายต่อกัน ศาสนาอาจช่วยลดปัญหาอาชญากรรมหรือการก่อมิถุนาชีพได้ทางหนึ่ง เพราะศาสนาได้กล่อมเกล่าจิตใจให้คนประพฤติและปฏิบัติ อยู่ในขอบเขตของศีลธรรม และนอกจากนี้ยังได้เพิ่มขันติความอดทน มีความซื่อสัตย์สุจริต รักเกียรติ ในการที่จะไม่ประพฤติชั่ว การจะประกอบอาชญากรรมจึงถือเป็นสิ่งชั่วร้าย คนที่มีศีลธรรมมีศาสนาในจิตใจจะหลีกเลี่ยงหนีต่อสิ่งเหล่านี้

ศาสนาจึงเป็นสิ่งมีค่า ที่จะเป็นเครื่องช่วยให้คนมีศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดีซึ่งจะเป็นสิ่งจรรโลงให้สังคมสูงขึ้น ฉะนั้นจึงเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนได้ศึกษา ทำความเข้าใจต่อศาสนากันให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทุกคนมีศีลธรรมใน

จิตใจ การนับถือศาสนาจะต้องประกอบด้วยการเรียนรู้หลักของศาสนาและสามารถนำมาปฏิบัติ  
ในชีวิตประจำวัน คนที่มีศีลธรรมประจำใจ การจะคิดทำสิ่งชั่วร้ายจะไม่เกิดขึ้น การจะประกอบ  
อาชญากรรมสิ่งเลวร้ายจะลดลงได้บ้าง

## คำถามท้ายบท

1. จงกล่าวถึง บทบาทของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ และการพิจารณาปัญหาอาชญากรรม
2. ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมเกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมอย่างไร? จงอธิบาย
3. จารีต ประเพณี มีความสำคัญหรือไม่ กับการก่อปัญหาอาชญากรรมในสังคม? จงอธิบาย